

природні екосистеми. Це може включати в себе заходи з відновлення природних ландшафтів, захист біорізноманіття задля збереження водних ресурсів[1].

Загалом, ефективне відновлення після катастрофи на Каховській ГЕС вимагатиме комплексного та координованого підходу з боку владних структур, місцевих громад та міжнародних партнерів. Тільки спільними зусиллями можна забезпечити успішне відновлення та створити умови для сталого розвитку і процвітання регіону в майбутньому.

Джерела та література

1. Сім головних питань і відповідей після підриву Каховської ГЕС. URL: <https://uifuture.org/publications/7-golovnyh-pytan-i-vidpovidej-pislya-pidryvu-kahovskoyi-ges%E1%BF%BC>

2. Каховська ГЕС: наслідки для агросектору та удар по екології України. URL: <https://agropolit.com/cards/11-kahovska-ges-naslidki-dlya-agrosektoru-ta-udar-po-ekologiyi-ukrayini>

3. Підрив Каховської ГЕС. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B2_%D0%9A%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%93%D0%95%D0%A1

УДК 504.456

Шостаківська Н., канд. пед. наук, доц.; Шевчук М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ ТА ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ЛОКАЛЬНІ ТА ГЛОБАЛЬНІ ЕКОСИСТЕМИ

Анотація. У статті розглянуто вплив воєнних конфліктів та техногенних катастроф на життєдіяльність людства та екосистеми. Показано, що ці події мають серйозні наслідки для навколишнього середовища, забруднюючи повітря, воду та ґрунт, та спричиняючи втрату біорізноманіття. Висвітлено, що техногенні катастрофи, такі як аварії на хімічних заводах, також мають довготривалі наслідки на екосистеми та здоров'я людей. Розглянуто соціально-економічні наслідки війни та катастроф, такі як втрата житла та роботи. Вказано на важливість міжнародної співпраці та розробки глобальних стратегій для запобігання подальшим подіям такого роду та забезпечення сталого розвитку. Відзначено потребу у психологічній підтримці та відновленні постраждалих територій.

Ключові слова: воєнні конфлікти, техногенні катастрофи, безпека, екосистеми, міжнародна співпраця.

Shostakivska N., Ph.D., Assoc. Prof.; Shevchuk M.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

IMPACT OF MILITARY CONFLICTS AND MAN-MADE DISASTERS ON LIVELIHOOD SECURITY, LOCAL AND GLOBAL ECOSYSTEMS

Abstract. The article examines the impact of military conflicts and man-made disasters on human life and the ecosystem. These events have been shown to have serious environmental consequences, polluting air, water and soil, and causing biodiversity loss. It is highlighted that man-made disasters, such as accidents at chemical plants, also have long-term effects on ecosystems and human health. The socio-economic consequences of war and disasters, such as loss of housing and jobs, are considered. The importance of international cooperation and the development of global strategies to prevent further events of this kind and ensure sustainable development is indicated. The need for psychological support and restoration of the affected areas was noted.

Keywords: military conflicts, man-made disasters, security, ecosystems, international cooperation.

У останні роки людство стикається зі все більшими викликами, такими як війни та техногенні катастрофи. Ці події мають серйозний вплив на наше життя та навколишнє середовище, і тому потребують глибокого аналізу та ефективних стратегій реагування.

Воєнні конфлікти завдають шкоди навколишньому середовищу. Наприклад, коли воюючі сторони знищують інфраструктуру або використовують вибухові речовини, це призводить до забруднення повітря, води та ґрунту. Використання хімічної та ядерної зброї має особливо негативний вплив, який може тривати десятиліттями. Крім того, втрата біорізноманіття та забруднення довкілля внаслідок війни мають довготривалі наслідки для природи.

Техногенні катастрофи, такі як аварії на хімічних заводах або аварії на атомних електростанціях, також призводять до серйозних наслідків. Вони не тільки загрожують життю людей та забруднюють довкілля, але й мають довготривалий вплив на екосистеми. Забруднення може поширюватися на великі відстані, впливаючи на водні та повітряні потоки, землеробство та здоров'я людей.

Ці події також мають соціально-економічні наслідки. Втрата житла, роботи, водопостачання та продовольства безпосередньо впливає на якість життя людей. Довготривалі економічні наслідки можуть призвести до зниження рівня життя, зростання безробіття та бідності.

Локальні екосистеми також стають вразливими через зміну клімату, спричинену викидами парникових газів. Це призводить до змін у біорізноманітті та функціонуванні екосистем.

Реагування на ці виклики вимагає міжнародної співпраці та розробки глобальних стратегій. Наприклад, освітні програми, наукові дослідження та інноваційні технології в галузі екології та відновлення довкілля, а також зміцнення законодавства щодо охорони навколишнього середовища, є ключовими аспектами вирішення цих проблем.

Не можна просто забувати про вплив, який війни та техногенні катастрофи мають на наших співвітчизників. Ці події викликають масову міграцію людей, збільшують напругу в суспільстві і негативно впливають на психологічний стан людей. Ті, хто стикається з такими складнощами, потребують комплексної підтримки, включаючи психологічну допомогу та соціальну адаптацію.

Окрім того, дуже важливо відновлювати постраждалі території після війни та катастроф. Цей процес охоплює не лише очищення забруднених місць, а й відновлення інфраструктури, економіки та соціальних інститутів. Екологічне відновлення також потребує багато зусиль, наприклад, реабілітації земель, відновлення біорізноманіття та захисту природних середовищ.

На міжнародному рівні важливо забезпечити співпрацю для запобігання подальшим конфліктам та катастрофам. Міжнародні угоди та конвенції, такі як Рамкова конвенція ООН зі зміни клімату та Конвенція про біологічне різноманіття, є важливими інструментами в цій роботі. Ми повинні зробити все можливе, щоб зменшити екологічний вплив війни та промислової діяльності, забезпечити екологічну безпеку та сталий розвиток.

Джерела та література

1. United Nations Environment Programme. (2020). Environmental Impact of Armed Conflict. [Електронний ресурс]. URL: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/31595/UNEP_EIAConflict_2020.pdf.
2. IPCC Special Report on Global Warming of 1.5°C. 2018. URL: <https://www.ipcc.ch/sr15/>.
3. World Health Organization. (2019). Health and environment in the context of climate change: WHO regional office for Europe. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/404857/Climate-Change-Health-Environment.pdf?ua=1.
4. International Committee of the Red Cross. 2018. War and the environment: New report. URL: <https://www.icrc.org/en/document/war-and-environment-new-report>.

5. Greenpeace. 2020. The Environmental Impact of War. URL: <https://www.greenpeace.org/usa/issues/peace-democracy-and-human-rights/the-environmental-impact-of-war/>.

6. United Nations Development Programme. 2021. Technological Disasters and Their Impact on Sustainable Development. URL: <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/climate-and-disaster-resilience-/technological-disasters-and-their-impact-on-sustainable-developme.html>.

7. International Atomic Energy Agency. 2020. Chernobyl: 35 Years Later – Studying the Health and Environmental Consequences. URL: <https://www.iaea.org/newscenter/news/chernobyl-35-years-later-studying-the-health-and-environmental-consequences>.

Секція 6. НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО МІНІМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ, ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ

УДК 338.48

Андрушків Б., д-р екон. наук, проф.; Ратинський В., канд. екон. наук, доц.; Бойко О., канд. екон. наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ СЕРВІСНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ У ВОЄННИЙ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ (ОКО В ЄВРОПЕЙСЬКЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО СЕРВІСУ)

Анотація. *Зроблено спробу формування організаційного механізму визначення векторів розвитку та стратегії управління сервісною інфраструктурою (суб'єктами господарювання) у воєнний та повоєнний періоди. Дослідження відбувається у відповідності до чинної нормативної та законодавчої бази, наявних державних стратегій з врахуванням загальної державної політики у сфері послуг. Проаналізовано отримані результати, за допомогою яких може відбуватися формування та обґрунтування концепції відродження сервісної інфраструктури в умовах об'єднаних територіальних громад. Це може відбуватися при умові врахування, у цих процесах, запропонованої нами парадигми формування стратегії розв'язання воєнно-оборонних проблем, можливих наслідків її реалізації. Запропоновано заходи, які дозволять «запустити» євро-інтеграційні процеси у сфері сервісного обслуговування, залучити до них не лише вітчизняні, а і зарубіжні інвестиції та суттєво прискорити їх відновлення та активізацію.*

Ключові слова. *Війна, повоєнний період, сервісна інфраструктура, організаційний механізм, стратегія, парадигма, ЄС.*

Andrushkiv B., Dr., Prof.; Ratynskiy V., Ph.D., Assoc. Prof.; Boiko O., Ph.D., Assoc. Prof.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ORGANIZATIONAL MECHANISM FOR THE IMPLEMENTATION OF THE STATE STRATEGY FOR SERVICE INFRASTRUCTURE MANAGEMENT IN THE WAR AND POST-WAR PERIODS (A LOOK AT THE EUROPEAN FUTURE OF THE UKRAINIAN SERVICE)

Abstract. *An attempt was made to form an organizational mechanism for determining development vectors and management strategies for service infrastructure (business entities) in the war and post-war periods. The research is carried out in accordance with the current regulatory and legislative framework, existing state strategies, taking into account the general state policy in the field of services. The obtained results were analyzed, with the help of which the formation and justification of the concept of revival of service infrastructure in the conditions of united territorial communities can take place. This can happen if we take into account, in these processes, the paradigm of forming a*